

Vismændenes opjustering af råderummet er stadig en undervurdering

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Ifølge de økonomiske vismænd er det finanspolitiske råderum ni milliarder kroner større end hidtil antaget. Men faktisk er det en pessimistisk opjustering.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

I den offentlige debat hører vi ofte om "råderummet", men desværre forholder politikerne sig sjældent kritisk til de beregninger af råderummet, som de får fra Finansministeriet.

Det finanspolitiske råderum er et mål for, hvor meget plads der er til nye politiske initiativer i en given periode. Med andre ord er råderummet et udtryk for, hvor meget politikerne kan hæve udgifterne til for eksempel velfærd, forsvar eller klimatiltag uden at opkræve nye skatter. De kan også bruge råderummet på skattelempelser.

” *I den offentlige debat hører vi ofte om "råderummet", men desværre forholder politikerne sig sjældent kritisk til de beregninger af råderummet, som de får fra Finansministeriet*

Direktør Lars Andersen

Både i [maj](#) og i [august](#) opjusterede Finansministeriet råderummet. Mange på især sociale medier jokede med det forunderlige i, at finansminister Wammen pludselig havde fundet ti milliarder kroner under forårsrengøringen i den røde bygning på Slotsholmen, og så yderligere fire milliarder kroner i sensommeren.

Men det er vigtigt at forstå, at råderummet hviler på en beregning af den strukturelle beskæftigelse. Og den strukturelle beskæftigelse kan ikke observeres. Man kan ikke tælle sig frem til størrelsen på den. Størrelsen på den strukturelle beskæftigelse vil altid være et udtryk for et skøn. Bedste mands bedste bud.

For tiden er der godt gang i hjulene i dansk økonomi. Der er højkonjunktur, og med knap tre millioner lønmodtagere i arbejde er beskæftigelsen rekordhøj. Et centralt spørgsmål er, hvor varig stigningen i beskæftigelsen er. Svaret kommer Finansministeriet – og de økonomiske vismænd – løbende med bud på ved at beregne den strukturelle beskæftigelse.

” Råderummet hviler på en beregning af den strukturelle beskæftigelse. Og den strukturelle beskæftigelse kan ikke observeres. Man kan ikke tælle sig frem til størrelsen på den. Størrelsen på den strukturelle beskæftigelse vil altid være et udtryk for et skøn.

Direktør Lars Andersen

Den strukturelle beskæftigelse viser, hvad beskæftigelsen ville være i morgen, hvis vi ikke stod i en højkonjunktur. Antagelsen er, at når økonomien ikke længere er i høje omdrejninger, så falder beskæftigelsen ned på sit strukturelle niveau.

For illustrationens skyld kan man groft tegne det op sådan her:

Højkonjunktoren har skabt så mange nye jobs, at for eksempel mange overførselsmodtagere og flere ikke-vestlige indvandrere har fundet arbejde, fordi der har været en øget efterspørgsel efter arbejdskraft. Men de, der er kommet fra kanten, er stadig sårbare på arbejdsmarkedet, når konjunkturerne igen vender. Mange af dem vil igen ryge ud af arbejdsmarkedet, når økonomien igen bremser op. Spørgsmålet er, hvor mange af dem, der vil ryge ud. Det er i bund og grund dét, forskellen mellem den nuværende faktiske beskæftigelse og den beregnede strukturelle beskæftigelse viser.

Forleden udkom Det Økonomiske Råds formandskab, vismændene, med sin [aktuelle rapport om dansk økonomi](#). Vismændene mener, at forskellen mellem den faktiske og den strukturelle beskæftigelse er cirka 90.000 personer. Finansministeriet mener i øvrigt, at det er cirka 100.000 personer.

Men i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd mener vi, at det er for pessimistisk. Lige op til Finanskrisen lå den faktiske beskæftigelse 87.000 personer højere end den strukturelle. Vi vurderer ikke, at vi står foran en økonomisk nedtur, der i styrke nærmer sig finanskrisen.

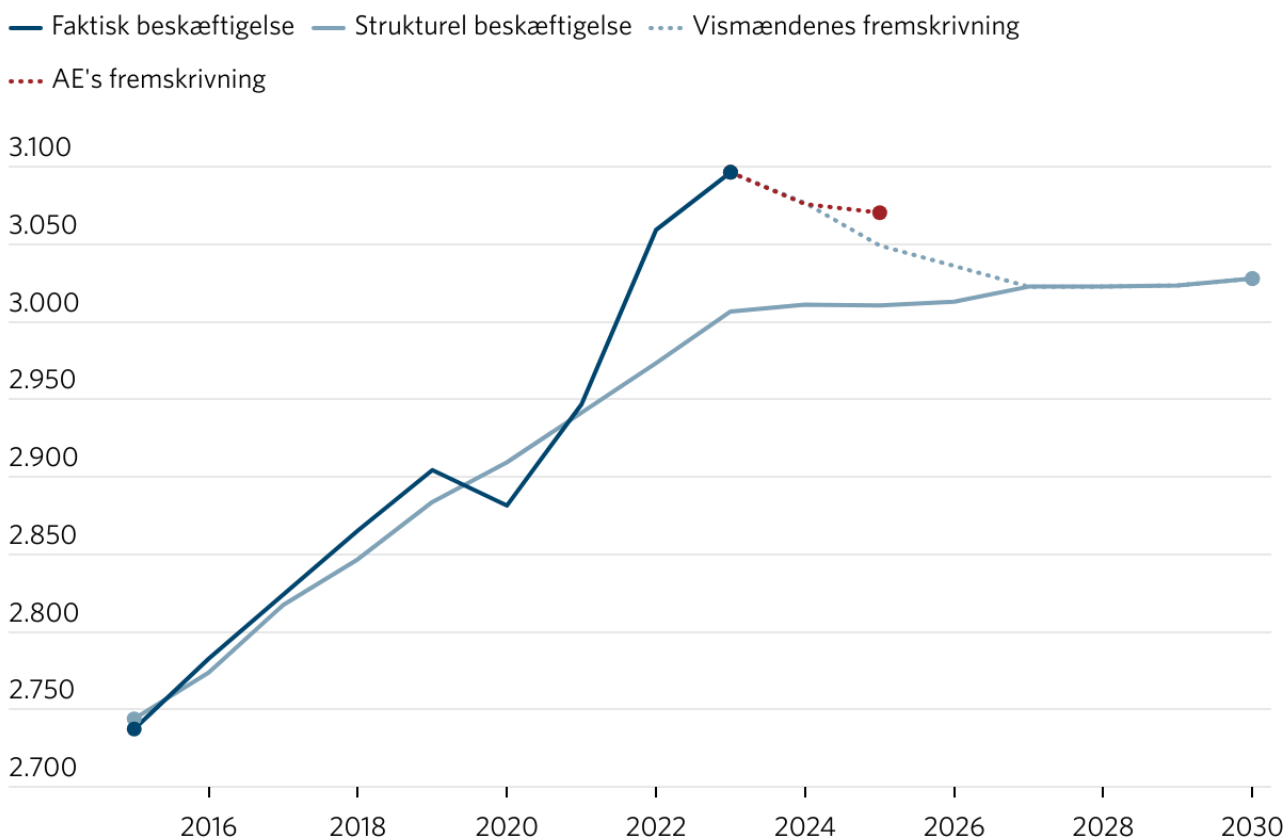
” Vismændene er for pessimistiske – og det er væsentligt i forhold til råderummet

Direktør Lars Andersen

Vi er nogenlunde enige med vismændene i, at vi kan forvente et fald i beskæftigelsen på cirka 20.000 personer i 2024, men vores prognose viser et langt mindre fald i 2025. Vismændene mener, at vi ser ind i et 2025-fald på cirka 27.000 personer. Vi mener, at det bliver en mere blød landing med et fald på cirka 5.000 personer.

Vismændenes fremskrivning af beskæftigelsen er pessimistisk

Figuren viser vismændenes skøn for den strukturelle beskæftigelse, samt hhv. vismændenes og AE's fremskrivning af den faktiske beskæftigelse (1.000 personer).

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Derfor mener vi, at vismændene er for pessimistiske – og det er væsentligt i forhold til råderummet.

For hver 10.000 personer, den strukturelle beskæftigelse er skønnet for lavt, øges det økonomiske råderum med [knap tre milliarder kroner](#).